

планувати надання послуг з максимальною корисністю для споживачів (територіальної громади міста, села, селища та ін.).

Використані джерела інформації:

1. Васильев А.А. Муниципальное управление: Конспект лекций / А.А. Васильев – Н.Новгород. изд. Гладкова О.В. – 2000. – 160 с.
2. Воронин А.Г. Основы управления муниципальным хозяйством / А.Г. Воронин, В.А. Лапин, А.Н. Широков. - М. МОНФ. 1997 г.
3. Николов И. Кибернетика и экономика / пер. с болг. / И. Николов. - М.: Экономика, 1974, С.184.
4. Кобринский Н.Е. Экономическая кибернетика / Н.Е. Кобринский, Э.З. Майминас, А.Д. Смирнов. - М.: Экономика, 1982. – 408 с.
5. Григорьев В.А. Становление местного самоуправления в Украине / В.А. Григорьев. – Одесса, 2000. – С. 5.
6. Гресь Т.А. Фінансовий менеджмент: модель оптимального бюджету / Т.А. Гресь // Менеджмент як фактор соціально-економічного розвитку. Зб. студент. наук. робіт. – К.: ВПЦ АМУ, 2007. – С. 29-32.
7. Розробка та реалізація Стратегій розвитку територіальних громад: вітчизн. досвід. / За ред. С.Максименка та ін. – К.: Дата Банк Україна, 2003. – 272 с.
8. Василик О.Д. Бюджетна система України: Підручник / О.Д. Василик, К.В. Павлюк. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 544 с. ISBN 966-8365-43-7
9. Петровська Ю.В. Інформаційне забезпечення планування надання послуг населенню органами місцевої влади. Збірник наукових праць «Моделювання та інформаційні системи в економіці» Вип. 76. ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана». Київ 2007. – С.233 – 240.

УДК 658.84

*Пилипенко О.О.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів підприємств,
Академія муніципального управління, м. Київ*

РОЗВИТОК ІНТЕРНЕТ-ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

В статті розглядається динаміка розвитку та основні аспекти торгівлі через Інтернет-магазини в Україні.

В статье рассмотрена динамика развития и основные аспекты торговли через Интернет-магазины в Украине.

In the article the dynamics of development and basic aspects of trade are considered through online shops in Ukraine.

Постановка проблеми. Загальносвітова кількість користувачів глобальної мережі Інтернет на даний час перевищила 2 млрд. осіб і продовжує стрімко зростати. Інтернет, як нова економічна реальність, за рахунок всіх своїх переваг дає можливість суттєво підвищити ефективність здійснення господарської діяльності відразу на трьох рівнях:

- відокремлених господарських одиниць,
- економік окремих країн,
- всієї світової економічної системи.

Віртуальна економіка, яка виникає з розвитком Інтернету, являє собою новий якісний етап розвитку реальної економіки, в основі якої лежить більш ефективне інформаційно-економічне середовище для здійснення господарської діяльності. Таким чином, впровадження в існуючі бізнес-процеси Інтернет-технологій, дасть можливість значно підвищити ефективність господарської діяльності вітчизняних підприємств.

Отже, наукове дослідження проблем розвитку Інтернет-торгівлі в Україні в сучасних умовах є надзвичайно актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням функціонування підприємств у середовищі Інтернет присвятили свої дослідження багато вітчизняних і зарубіжних вчених: А. Бакаєв, І. Балабанов, І. Бойчук, М. Витцел, В. Гужва, Д. Еймор, М. Ілайс, О. Кобелев, Д. Козьє, Ф. Левченко, І. Литовченко, Ю. Макагон, Р. Русавський, В. Холмогоров та інші. Аналіз праць, присвячених дослідженню даного напрямку діяльності підприємств, показав, що він ще є недостатньо вивченим, як у теоретичному, так і у практичному аспектах. Це і визначає необхідність подальших наукових пошуків в даному напрямку.

Мета статті полягає в дослідженні динаміки розвитку електронної торгівлі в Україні та обґрунтуванні доцільності використання мережі Інтернет для організації продажу продукції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Електронна торгівля (англ. Electronic trading, e-Trading) – здійснення торгівельно-закупівельної діяльності через Інтернет.

В залежності від галузі застосування розрізняють такі форми здійснення електронної торгівлі:

- для взаємодії бізнес-структур з кінцевими споживачами (B2C, business-to-customer), що передбачає використання Інтернет-магазинів;
- міжфірмова торгівля в Інтернеті (B2B, business-to-business), що здійснюється через системи електронної торгівлі;
- для взаємодії держави з бізнесом (B2G, business-to-government), що передбачає здійснення закупівель державними відомствами і організаціями на відкритому ринку.

Електронна торгівля виникла в США в 1960 році, коли American Airlines та IBM створили загальну систему автоматизації процедури бронювання посадкових місць. Значної динаміки розвитку цей сегмент ринку набув за останні 20 років, що пояснюється розвитком системи електронних платежів, збільшенням кількості інтернет-користувачів з 16 млн. в 1995 році до 2,1 млрд. в 2011 році, підвищенням якості сервісу і

контенту в зв'язку з переходом на технологічну платформу Web 3.0 і здорожчанням фактору часу [1].

В Україні розвиток інтернет-торгівлі відбувається з розвитком економіки та освоєнням Всесвітньої Мережі. Загальна кількість регулярних користувачів Інтернет в Україні станом на вересень 2012 року за даними компанії «InMind» досягла 19,7 млн. осіб. При цьому у віковій групі 21-45 років частка інтернет-користувачів вже досягла 75 %, що відповідає усередненим показникам для країн Європейського Союзу. Таким чином, для найбільш економічно активної частини населення України Інтернет став атрибутом повсякденного життя, нарівні з телебаченням і мобільним зв'язком. Інтернет стає популярним серед старшого покоління: за 9 місяців 2012 року кількість користувачів, старших за 55 років, виросла на 90%. За той же період число інтернет-користувачів в селах зросло на 90%. [2].

Згідно даних компанії «Бігмір-Інтернет» за географічним розподіленням станом на квітень 2011 року лідирує Київський регіон, частка якого складає 60,23% від загальної аудиторії. Далі, в порядку зменшення слідує такі великі міста, як Харків, Львів, Донецьк, Одеса, Дніпропетровськ, АР Крим, Луганськ. Їх сумарна частка складає 30,74%. На інші регіони припадає 9,03%. Найменша активність користувачів спостерігається в Рівному – 0,23%, Житомирі – 0,19% та Івано-Франківську – 0,08% [3].

Початком активного розвитку інтернет-торгівлі в Україні можна вважати 2005 рік, коли було зареєстровано 500 інтернет-магазинів, а кількість користувачів перевищила 5 млн.

Найпопулярнішим у той час був інтернет-магазин електроніки, пізніше популярність завоювали магазини побутової техніки та книг. Зараз же в Інтернеті можна купити практично все – від одягу до їжі.

При цьому кількість інтернет-магазинів порахувати практично неможливо, але за оцінками експертів їх налічується від 7 до 10 тисяч.

Разом із зростанням кількості інтернет-магазинів, зростає і їх оборот, який вже зараз перевищує 8 млрд. грн. на рік. При цьому експерти відзначають, що темпи зростання торгівлі в Інтернеті істотно перевищують темпи зростання традиційної торгівлі. Більше того, інтернет-крамниці вже становлять серйозну конкуренцію класичним магазинам, з кожним роком відбираючи у них все більше і більше клієнтів. Починаючи з 2005 року обсяг електронної комерції на теренах України щороку збільшувався в 1,5 – 2 рази, що в два рази вище показників Росії. Таким чином, оборот 2005 року в 800 млн. грн. в 2010 році вже перевищив 8 млрд. грн., а загальний роздрібний оборот України становить 232 млрд. грн..

Так само з кожним роком зростає і довіра до інтернет-магазинів, і кількість їх клієнтів. Наприклад, в 2008 році кількість користувачів, які хоча б один раз купували товари онлайн не перевищувала 67%, а в 2009

році ця цифра вже становила понад 80%. Найчастіше в Інтернеті купують товари середньої цінової категорії, вартість однієї покупки складає в середньому 800-1600 грн., але тенденції останніх років спрямовані на її збільшення.

Серед товарних груп найбільшою популярністю в Інтернеті користується комп'ютерна техніка, її купують 51% опитаних користувачів Інтернету, побутова техніка (50%), мобільні телефони (42%), оргтехніка (37%). Останнім часом істотно зросла частка продажу книг (30%). Меблі в Інтернеті купували 6% користувачів, і лише 5% відповіли, що купували в Інтернеті продукти харчування та будматеріали [4].

Основними гравцями інтернет-ринку в Україні є наступні онлайн-магазини: fotos.ua, 5ok.com.ua, allo.ua, sokol.ua, fotomag.com.ua, mobitrade.ua, tehnotrade.com.ua, mobilluck.com.ua, rozetka.com.ua та інші.

Вагомою перевагою електронної торгівлі для користувача поряд з економією часу на походи до магазину є можливість порівняти ціни і якісні характеристики аналогічних товарів. Для цього можна користуватися сайтами hotline.ua, price.ua, m.ua, nadavi.com.ua, hotprice.ua, freemarket.ua, marketgid.com та іншими. В середньому рівень цін в інтернет-магазинах нижче, ніж в роздрібних супермаркетах, на 10-30%.

Однак, найнижча ціна товару вже не є визначальним фактором його вибору. Велике значення для споживача мають також якісна консультація, зручний веб-сайт, зворотній зв'язок, оперативність доставки, надання гарантії на товар.

Власниками інтернетів-магазинів стають особи, які або бажають оптимізувати свої витрати шляхом переведення реального магазину у віртуальний, або ж підприємці, які лише починають свій бізнес і не володіють достатнім капіталом для відкриття повноцінного "реального" магазину.

На запуск онлайн-магазину в середньому потрібно від 16000 до 80000 грн.. Значну частину з цієї суми на первинному етапі займає розробка програмного продукту. Для ведення електронного бізнесу достатньо 2-3 людини. Також знадобляться засоби для просування магазину в пошукових системах. Бюджет тут необмежений і може складати від 8000 до декількох десятків тисяч на місяць [5].

Великі інтернет-магазини на сьогодні складають значну конкуренцію традиційним роздрібним мережам. Разом з тим, все більше роздрібних мереж створюють свої онлайн-майданчики. Причому, виходячи на інтернет-ринок, вони не знижують ціни на товари і сприймають інтернет-магазин як звичайну торгову точку. Отже, електронна торгівля не є для них пріоритетним напрямом заробітку, а слугує скоріше інструментом розповсюдження реклами про роздрібну мережу в інформаційному просторі.

Найбільшою проблемою інтернет-торгівлі не лише в Україні, але і у всьому світі є електронне шахрайство — так званий фішинг (від англ. phishing). Від електронного шахрайства страждають в першу чергу країни, де рівень освоєності високих технологій невисокий. Найчастіше інтернет-шахраї копіюють дизайн і контент вже відомих інтернетів-магазинів з бездоганною репутацією, розміщують їх на сайті зі схожою електронною адресою і публікують на ньому значно занижені ціни, пояснюючи це різноманітними акціями. Потім зловмисники або оформляють фіктивне замовлення і отримують грошовий переказ за неіснуючий товар, або використовують персональні дані, які клієнт вводить в спеціальну електронну форму для здійснення платежу, з метою прямого доступу до його розрахункового рахунку. Недосконалість законодавчої бази і механізму реєстрації сайтів робить процедуру судового розгляду позову постраждалих споживачів від інтернет-шахраїв досить складною. Існує ряд «сайтів-одноденок», де вказані лише електронні адреси і мобільні телефони: після закриття такого сайту пред'являти претензії стає нікому [6].

Українські споживачі намагаються уникнути можливості бути втягнутими в аферу, вважаючи за краще здійснювати оплату готівкою за фактом отримання і перевірки товару. На другому місці за популярністю серед способів платежу – системи Webmoney і Ukrmoney. Фахівці з маркетингу відзначають, що частка розрахунків готівкою складає біля 62%, інтернет-платежі – 17%, розрахунки платіжними картками – близько 15%, розрахунки через банк – 5%, інші – 1% від загального обороту магазину [7].

На сьогоднішній день в Україні недостатньо законодавчих актів, які б чітко регулювали сферу інтернет-послуг. Так, прийняті Закони України «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні», «Про електронний цифровий підпис», «Про електронні документи та електронний документообіг». На жаль, проект Закону України «Про електронну комерцію» досі знаходиться на доопрацюванні у Верховній Раді. Також Кабінет Міністрів схвалив проект закону «Про внутрішню торгівлю», яким передбачено особливості організації дистанційної торгівлі. Документом передбачається, що підприємець повинен мати офісне приміщення, в якому він здійснюватиме оформлення і зберігання документів. Крім того, інтернет-торговців зобов'язують надавати покупцям повну інформацію про свій бізнес, а саме відомості про найменування магазину, його місцезнаходження, дані про державну реєстрацію та наявність патенту чи ліцензії.

Висновки. Отже, на сьогоднішній день інтернет-торгівля в Україні розвивається стрімкими темпами. В кризових умовах створення інтернет-магазину дозволяє ефективно і прибутково вести свій бізнес, оскільки з однієї сторони, знижуються затрати на оренду і обслуговуючий персонал, а з іншої – стрімко зростає кількість користувачів мережі Інтернет, які цінують свій час і готові здійснювати покупки в онлайні.

Використані джерела інформації:

1. _Дакас К. Национальные особенности виртуальной торговли в Украине [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://telegrafua.com/498/economics/10528/print>.
2. _Сизов Д. По аудитории пользователей возраста 21-45 лет уанет похож на сеть ЕС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://internetua.com/po-auditorii-polzovatelei-vozrasta-21-45-let-uanet-pohoj-na-set-es>.
3. _Глобальная статистика украинского интернета [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://i.bigmir.net/index/UAnet_global_report_042011.pdf
4. _За 5 років обсяг інтернет-торгівлі в Україні зріс у 5 разів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://internsys.org.ua/za-5-rokiv-obsyah-internet-torhivli-v-ukrajini-zris-u-5-raziv.html>.
5. _Оборот украинской интернет-продажи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://e-market-ua.com>.
6. _Особенности виртуальной торговли в Украине [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.e-markets.com.ua>.
7. _Создание интернет-магазина «с нуля»: клиенты, деньги и доставка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.prostobiz.ua>.

УДК 339.172 : 336.761

*Редзюк Є.В.,
к.е.н., доцент,
докторант Інституту світової економіки
і міжнародних відносин НАН України, м.Київ*

СТАН ВІТЧИЗНЯНОГО ФОНДОВОГО РИНКУ ТА ЙОГО РОЛЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

У статті проведено аналіз становлення українських фондових бірж, досліджено вплив банківського сектору на фондовий ринок України, наведено сучасні перспективні шляхи інвестування на світових фондових біржах. Запропоновано низку заходів щодо реформування вітчизняного фондового ринку.

В статье проведен анализ становления украинских фондовых бирж, исследовано влияния банковского сектора на фондовый рынок Украины, приведены современные перспективные пути инвестирования на мировых фондовых биржах. Предложен ряд мер по реформированию отечественного фондового рынка.

The article analyzes the formation of the Ukrainian stock exchanges, investigated the influence of the banking sector on the Ukrainian stock market, are forward-looking modern ways of investing in global stock exchanges. A number of measures to reform the domestic stock market.

Постановка проблеми. Економічні реформи в Україні можуть здійснюватись ефективно в умовах повноцінно функціонуючого фінансового ринку і його важливої складової – фондової біржі. Розвиток світових фондових ринків в останні роки показав, що вони безпосередньо